

Lapsen kielenkehityksen tukeminen kielirikasteisessa päiväkodissa yhteistyössä huoltajien kanssa

Janette Holm

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Lapsen kielenkehityksen tukeminen kielirikasteisessa päiväkodissa yhteistyössä huoltajien kanssa

Janette Holm
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2022

Janette Holm

Lapsen kielenkehityksen tukeminen kielirikasteisessa päiväkodissa yhteistyössä huoltajien kanssa

Vuosi 2022 Sivumäärä 36

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää perheiden mahdollinen tuen tarve lapsen kielenkehitykseen liittyvissä asioissa. Tarkoituksena oli myös lisätä perheiden tietoisuutta päiväkodin kielirikasteisesta toiminnasta ja toiseen kieleen tutustumisen tarkoituksesta. Tavoitteena oli lisätä ja vahvistaa kasvatusyhteistyötä vanhempien ja huoltajien kanssa. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi päiväkotijärjestäjä Pilke Kielipolku, jossa kielirikasteista varhaiskasvatusta toteutetaan englannin kielellä yli 3-vuotiaille lapsille.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuskyselynä, joka suunnattiin päiväkodissa olevien lasten huoltajille. Suomen ja englannin kielellä toteutettu kysely sisälsi avoimia ja monivalintakysymyksiä. Kyselyn yhteydessä huoltajat saivat tietoa kielirikasteisesta varhaiskasvatuksesta. Kyselystä saatujen vastausten perusteella vanhemmat kokivat tarvitsevänsä tukea sanojen oikeinohjaukseen ja ohjeita siitä, miten kannustaa ja rohkaista lasta puhumaan vieraita kieliä. Lisäksi tietoa kaivattiin kielenkehityksen vaiheista. Tutkimustyön tuotoksena varhaiskasvattajat voivat jatkossa jakaa vanhemmille suomen ja englanninkielisen tulostetun infomateriaalin päiväkotijärjestäjien lapsen puheen ja kielenkehityksen vaiheista.

Tutkimuksen tulokset esitettiin päiväkodin varhaiskasvattajille PowerPoint -esityksenä, jonka pohjalta nousi esiin päiväkodin kehittämistarpeita. Perheet tulevat jatkossa saamaan infopakettien kielirikasteisesta toiminnasta tutustuessaan päiväkotijärjestäjien. Englanninkielinen kielirikaste-toiminta tulee olemaan entistä suuremmissa roolissa arjen eri tilanteissa päiväkotijärjestäjien kielipolussa.

Asiasanat: varhaiskasvatus, kielirikasteisuus, kielenkehitys, kasvatusyhteistyö

Janette Holm

Supporting child language development in a language-enriched kindergarten in cooperation with guardians

Year

2022

Pages

36

The purpose of this thesis was to identify the potential need for support for families in matters related to the development of the child's language skills. It was also intended to raise families' awareness of the language-enriched activities of kindergarten and the purpose of acquaintance with another language. The goal was to increase and strengthen educational cooperation with parents and guardians. The client of the thesis was Kindergarten Pilke Kielipolku, where language enriched early childhood education is carried out in the English language for children over 3 years of age.

The thesis was conducted as a qualitative research survey aimed at the guardians of children in kindergarten. The survey conducted in Finnish and English included open and multiple-choice questions. As part of the survey, guardians received information about language-enriched early childhood education. Based on responses from the survey, parents felt they needed support for guiding words correctly and guidance on how to encourage their child to speak foreign languages. In addition, information about the stages of language development was needed. As a result of the research work, early educators will be able to distribute parents the Finnish and English printed information material about the stages of speech and language development of a kindergarten-aged child.

The results of the study were presented to early childhood educators in kindergarten as a PowerPoint presentation. Based on the results, the needs for the development of kindergarten were found. In the future, families will receive an information package about language-enriched activities when they get acquainted with kindergarten. English-language enrichment activities will play an even greater role in everyday situations in Pilke Kielipolku.

Keywords: early childhood education, language enrichment, language development, co-parenting

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Pilke-päiväkodit opinnäytetyön yhteistyökumppanina.....	7
2.1	Kielirikasteisuus varhaiskasvatuksessa	7
2.2	Suomea toisena kielenä puhuvat (S2-lapset).....	8
3	Varhaiskasvatuksen tuki lapsen kehityksessä	9
4	Varhainen vuorovaikutus kielenkehityksen perustana	10
4.1	Kielen kehittyminen 0–3 vuoden iässä	10
4.2	Kielen kehittyminen 3–6 vuoden iässä	11
5	Aikaisemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt	12
6	Opinnäytetyön toteuttaminen	13
6.1	Tutkimustyö.....	14
6.2	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	15
6.3	Vanhemmille ja huoltajille suunnattu kysely	15
7	Tutkimuskyselyn tulokset	16
7.1	Puhutun kielten määrä perheissä	16
7.2	Huoltajien tuntemus lapsen kielenkehityksen vaiheista	17
7.3	Varhaiskasvatuksen avuntarve kielenkehityksen tukemiseen kotona.....	18
7.4	Perheiden toiveita kielirikasteisen päiväkodin tarjoamaan kielenkehitykseen	19
7.5	Kielenkehityksen tuki kotona	20
7.6	Kielirikasteisen varhaiskasvatuksen hyödyt perheille	20
7.7	Kielirikastuksella opitun kielen käyttäminen kotona	22
8	Johtopäätökset ja tutkimuksen pohjalta toteutettavat toimet.....	23
8.1	Tulosten jakaminen päiväkodin varhaiskasvattajille	24
8.2	Päiväkotiin luodut uudet toimintamallit.....	24
9	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	25
10	Pohdinta.....	25
	Lähdeluettelo.....	28
	Kuviot	30
	Liitteet	31

1 Johdanto

Yhteistyö lasten vanhempien ja huoltajien kanssa on tärkeää varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön kannalta merkityksellistä on vanhempien ja varhaiskasvatuksessa työskentelevien avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus. Jatkuvalle kasvatusyhteistyölle molemmat osapuolet pystyvät omalta osaltaan edistämään lapsen kasvua ja kehitystä sekä mahdollistamaan lapselle tarvittavan tuen. Tuen tarpeiden huomioimiseksi varhaiskasvatuksessa työskentelevien tulee vahvistaa vanhempien ja huoltajien kanssa toteutettavia toimia, joilla edistetään kasvun ja kehityksen eri osa-alueita.

Varhaiskasvatuksessa lapsen kehitystä tuetaan monin eri tavoin. Oppimisen lähtökohtana on pedagoginen toiminta, jossa jokaisen lapsen tarpeet huomioidaan yksilöllisesti. Pedagogisen toiminnan tulee tukea lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Päivittäisissä keskusteluissa lasten vanhempien ja huoltajien kanssa varhaiskasvattajilla on mahdollisuus jakaa ja vastaanottaa tietoa päiväkodin pedagogisen toiminnan kehittämiseksi.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää päiväkotipiilkekielipolussa olevien lasten vanhemmilta ja huoltajilta perheiden mahdollinen tuen tarve lapsen kielenkehitykseen liittyvissä asioissa. Työn toisena tarkoituksena oli lisätä perheiden tietoisuutta päiväkodin kielirikasteisesta toiminnasta ja toiseen kieleen tutustumisen tarkoituksesta. Lisäksi vanhemmille suunnatun tutkimuskyselyn toivottiin lisäävän ja vahvistavan kasvatusyhteistyötä vanhempien ja huoltajien kanssa.

Tutkimustyön tuloksena Piilkekielipolkuun saapuvat uudet perheet saavat jatkossa infopakettien päiväkodin kielirikasteisesta toiminnasta. Tutkimuksen yhteydessä selvisi myös vanhempien tarve saada tukea lapsen kielenkehitykseen. Vanhempien toiveesta päiväkodissa lisätään viikoittain toimintaa tukemaan lasten kielen kehitystä. Päiväkodin omana kehittämistyönä vanhemmille jaetaan päiväkodissa tehtävistä harjoitteista suomen ja englanninkieliset toimintaohjeet, joiden avulla he pystyvät jatkamaan lasten kielenkehityksen tukemista myös kotona.

Opinnäytetyö on rajattu käsittelemään lapsen kielenkehitystä ja siihen tarvittavaa tukea sekä päiväkodissa toteutettavaa kielirikasteisuutta. Työssä selvitetään asioiden käytännön toimintaa varhaiskasvatuksessa sekä niihin liittyviä keskeisiä käsitteitä.

2 Pilke-päiväkodit opinnäytetyön yhteistyökumppanina

Opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimii Pilke-päiväkodit, jossa toimitaan valtakunnallisen ja paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pedagogiset tavoitteet huomioiden. Pilke-päiväkotien toiminnassa korostuu erityisesti vastuullisuus. Se näkyy varhaiskasvatuksen arjessa laadukkaana pedagogisena toimintana, jossa lasten on hyvä kasvaa ja oppia. Pilke-päiväkotien sertifioitu laatujärjestelmä tukee varhaiskasvatuksessa toteutettavaa toiminnan laatua ja takaa sen jatkuvan kehittämisen. Laadukkaan toiminnan lisäksi Pilke-päiväkotien arvoihin kuuluu myönteisyys, turvallisuus, osallisuus, suvaitsevaisuus ja innovatiivisuus. (Pilke 2022.) Pilke-päiväkotien arvoissa korostuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022, 6) painotettu lasten etua ja tarpeita ajatellen tehty työ.

Pilke-päiväkodeilla on töissä yli 2500 ammattilaista varhaiskasvatuksessa, lastenhoidossa ja muissa varhaiskasvatustyötä tukevilla aloilla. Pilke-päiväkodit tarjoavat varhaiskasvatusta perheille ympäri Suomen 180 yksityisessä päiväkodissa ja esikoulussa, joissa on mahdollisuus valita eri tavoin painotettua opetusta: kieliä, tiedettä, luontoa, liikuntaa, musiikkia, taidetta ja ilmaisutaitoja. (Pilke-päiväkodit 2022.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Porissa sijaitseva päiväkotit Pilke Kielipolku, jossa on 45 päivähoitopaikkaa 0–5-vuotiaille lapsille. Päiväkodissa lapset saavat kielirikasteista varhaiskasvatusta englanniksi kolmannesta ikävuodesta eteenpäin. Kielirikasteisuus näkyy myös koko päiväkodin arjessa englanninkielisinä leikkeinä, lauluina ja yhteisenä toimintana. (Pilke-päiväkodit 2022.) Päiväkotit Pilke Kielipolussa haluttiin kehittää kasvatusyhteistyötä vanhempien ja huoltajien kanssa ja kuulla heidän mielipiteitään ja ajatuksiaan lapsen kielenkehityksen tukemiseen sekä kielirikasteiseen varhaiskasvatukseen liittyen.

2.1 Kielirikasteisuus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022, 48) kielirikasteisuudella tarkoitetaan varhaiskasvatuksessa järjestettävää säännöllistä ja suunnitelmallista toimintaa, jota toteutetaan alle 25 % eri kielellä kuin varhaiskasvatustilaisissa määritellyllä kielellä. Kielirikasteisessa varhaiskasvatuksessa toinen arkikielistä on suomi. Kielirikasteinen varhaiskasvatus on osa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista suppeampaa kaksikielisyyden kokonaisuutta ja sen tavoitteena on tukea ja motivoida lasten kielenoppimista sekä monipuolistaa kielivalintoja.

Pilke Kielipolussa kielirikasteista varhaiskasvatusta toteutetaan englannin kielellä yli 3-vuotiaille lapsille. Kronqvistin (2020, 16) mukaan yli 3-vuotiaat lapset ovat juuri tämän ikäisinä uteliaita ja tiedonhaluisia. Pilke Kielipolussa toimitaan usein pienryhmissä, joissa lapset pääsevät päivittäin harjoittelemaan tuttuja lauluja, loruja ja käsitteitä englanniksi. Toiminnallista yhteistyötä tehdään paljon myös päiväkodin muiden ryhmien kanssa. (Pilke-päiväkodit 2022.)

Varhaiskasvatuksen tehtäviin kuuluu lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien vahvistaminen. Samalla kasvatetaan lasten uteliaisuutta kieliin ja eri kulttuureihin. Lasten kielenkehitystä tuetaan monipuolisella kieliympäristöllä, jossa lapset saavat kannustavaa opetusta ja tarvittavaa tukea taitojensa kehittymiseen. Lapsilla on synnynnäinen kyky omaksua ja oppia useita kieliä samaan aikaan. Oppimisessa on tärkeää huomioida, että oppiminen on yksilöllistä ja saman ikäiset lapset voivat olla kielenkehityksen eri osa-alueilla eri vaiheissa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 37–38.)

Kielen oppimisen ja ympäristön välistä suhdetta on pyritty selvittämään jo vuosia. Lapsen kotikielenä on yleensä vanhempien äidinkieli, mutta valtakieli omaksutaan usein kodin ulkopuolella muun muassa varhaiskasvatuksessa. Tutkimustulosten mukaan useita eri kieliä kuulleelta lapselta voidaan hänen vartuttuaan odottaa hyvää kielikykyä, jos hänen kielellisestä kehityksestään on pidetty riittävästi huolta. Kielirikasteinen varhaiskasvatus perustuu lapsen kielellisten herkkyyksien hyödyntämiseen, jossa ei keskitytä varsinaiseen kielioppiin. (Hakamo 2011, 19–20.) Kielirikasteisuus toimii nimensä mukaisesti rikastuttavana lisänä Pilke Kielipolun arjessa ja antaa etumatkaa englannin kielen kehityksessä.

2.2 Suomea toisena kielenä puhuvat (S2-lapset)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022, 47) todetaan vastuun lapsen äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä kuuluvan ensisijaisesti perheelle. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on rohkaista lasta käyttämään äidinkieltä erilaisissa kasvatus- ja opetustilanteissa. Sitä oppiessaan lapsi omaksuu kielelle yhteisen perustan, joka tukee myös toisten kielten oppimista. Tuemmalla ensikielen kehitystä, varmistetaan hyvä pohja lapsen kielelliselle ajattelulle. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten tukeminen on tärkeää varhaiskasvatuksessa, jotta lasten suomen kielen taito kehittyisi riittävästi kielen kaikilla osa-alueilla.

Monikulttuurisuus ja maahanmuuttajataustaisten lasten määrä on jatkuvassa kasvussa Suomessa. Laissa lasten päivähoidosta (36/1973) edellytetään varhaiskasvatuksen tukevan kotia lasten kasvattamisessa. Käytännössä se tarkoittaa yhteistyötä, jonka tulee vastata myös maahanmuuttajaperheiden tarpeisiin. Varhaiskasvatuksen tuleekin tukea äidinkielen oppimista yhdessä lapsen huoltajien kanssa. Kielen oppiminen kuuluu tärkeänä osana kotoutumiseen. Vanhemmille tulee antaa myös mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. (Halme & Vataja 2011, 9–10.) S2-lapsen opetuksen suunnittelusta ja tavoitteiden toteutumisesta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja ja päiväkodin koko henkilökunta osallistuu käytännön toteutukseen.

Pilke Kielipolun toiminnassa S2-lasten näkökulma huomioidaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa vahvistamalla ryhmäytymistä ja osallistamista. Eri tilanteissa pyritään hyödyntämään pienryhmätoimintaa aina kun mahdollista. Aamupiireillä ja päiväkodin arjen toiminnassa

tutustutaan muihin kulttuureihin ja vahvistetaan lasten äidinkielen käyttöä. Pilke Kielipolussa tavoitteena on 52-lapsen puhumisen ja ymmärtämisen taidon kehittäminen.

3 Varhaiskasvatuksen tuki lapsen kehityksessä

Opetushallitus (2022) määrittelee varhaiskasvatuksen suunnitelmalliseksi ja tavoitteelliseksi lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaksi kokonaisuudeksi, jossa painotetaan erityisesti pedagogiikkaa. Pedagogisen tuen tavoitteena on tunnistaa tuen tarpeet lapsilla ja ennaltaehkäistä muun muassa kielenkehityksen pulmia sekä muita mahdollisia puutteita (Sandberg 2011, 11.) Varhaiskasvatuksen avulla tuetaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistetään lapsen hyvinvointia. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja sitä pidetään tärkeänä vaiheena lapsen kasvun ja oppimisen tiellä vauvaiästä peruskoulun aloittamiseen asti. Lapsen huoltajille kuuluu ensisijainen vastuu lasten kasvatuksesta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on oma lukunsa huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä eli siitä, kuinka myös varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön tulee tukea ja täydentää kodeissa tehtävää kasvatustyötä ja vastata omalta osalta lasten hyvinvoinnista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 3.)

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten keskinäinen sekä lasten ja kasvattajien välinen vuorovaikutus luovat osaltaan pohjaa lapsen kielenkehitykselle. Lapset oppivat, kokeilevat ja havainnoivat ryhmässä toimiessaan. Varhaiskasvatuksessa lasten taitojen kehittymistä tuetaan yhteistyössä huoltajien kanssa kielelliset ja kulttuurilliset moninaisuudet huomioiden. Lapsia rohkaistaan vuorovaikutukseen ja heidän kielenkehitystensä seurataan ja ohjataan lapsen ikä ja kehityksen mukaiset kielelliset valmiudet huomioiden. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 36, 38.)

Jokaiselle lapselle laaditaan päiväkodissa henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, johon kirjataan ylös tavoitteet ja menetelmät, joilla pystytään tukemaan lasten tasapainoista kasvua ja oppimista. Varhaiskasvatussuunnitelma luodaan yhdessä kasvattajien ja lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa. Yhteistyössä toiminnalle asetetaan tavoitteet, jotka parhaiten tukevat lasta. (Pihlaja & Viitala 2018, 28–29.)

Yhteistyön kautta huoltajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö pystyvät sitoutumaan yhdessä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Hyvä kasvatusyhteistyö vahvistaa myös molemminpuolista luottamusta ja kunnioitusta lasten huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä. Vastuu yhteistyön toteuttamisesta ja suunnittelusta kuuluu varhaiskasvatuksen järjestäjille. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 30.)

Lasten huoltajille tulee mahdollistaa osallistuminen varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämiseen yhdessä varhaiskasvatuksen ja lasten kanssa. Yhteistyön muodot voivat olla moninaisia.

Päivittäiset keskustelut huoltajien kanssa lapsen päivästä antavat hyvän pohjan keskinäisen luottamuksen ja kunnioituksen rakentamiseen. Keskusteluissa tulee huomioida perheiden moninaisuus ja lapset yksilöllisesti. Yhteistyön merkitys korostuu etenkin silloin, kun lapselle suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavaa tukea. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 30, 34). Yhteistyötä toteutetaan myös tämän opinnäytetyön myötä selvittämällä vanhempien ja huoltajien mielipiteitä ja ajatuksia lapsen kielenkehityksen tukemiseen sekä kielirikasteeseen varhaiskasvatukseen liittyen.

4 Varhainen vuorovaikutus kielenkehityksen perustana

Kieli on tärkeä osa kaikkea oppimista ja yhteydessä lapsen koko kehitykseen. Lapsen puhe ja kieli kehittyvät arjen erilaisissa tilanteissa ympäristön vuorovaikutuksessa. (Ahonen & Roos 2021, 63.) Lapsen näkökulmasta katsottuna vuorovaikutustaidot ja sen myötä kielenkehitys pohjautuvat lapsen synnynnäiseen kiinnostukseen muita ihmisiä kohtaan, ja tarpeeseen osallistua sosiaaliseen vuorovaikutukseen (Paavola-Ruotsalainen & Rantalainen 2020, 19). Varhaiskasvattajien ja vanhempien tuntemus kielenkehityksen vaiheista on välttämätöntä, jotta lasta osataan tukea oppimisen prosessissa parhaimmalla mahdollisella tavalla ja tunnistaa riittävän ajoissa tuen tarpeet (Ahonen & Roos 2021, 82).

4.1 Kielen kehittyminen 0–3 vuoden iässä

Ahosen ja Roosin (2021, 77) mukaan lapsen kielenkehityksen vauhti on huimaa alle 3-vuotiailla millä tahansa mittarilla mitattuna. Kielenkehityksen ensimmäinen vaihe ajoittuu syntymästä noin puolen vuoden ikään, jolloin vauva on kiinnostunut lähinnä häneen itseensä kohdistuvasta huomiosta. Katsekontaktin luominen toimii varhaisimpana keinona vuorovaikutukseen. Puolen vuoden iästä lähtien ääntelyyn tulee mukaan toistuvia tavurakenteita eli jokeltelua sekä eleitä, jotka tukevat kommunikaatiota (Hakamo 2011, 13). Nurmen (2018, 38) sekä Hakamon (2011, 13) mukaan aikuiset ovat taipuvaisia antamaan jokeltelulle merkityksiä samalla vahvistaen kielenkehitystä.

Noin vuoden ikäisenä ilmaantuvat lapsen ensimmäiset sanat. Sanojen omaksuminen on yksilöllistä ja saattaa aluksi olla hidasta. Sosiaalisessa vuorovaikutuksessa sanavarasto kasvaa lapsen matkiessa ja yhdistellessä kuulemiaan sanoja. (Paavola-Ruotsalainen & Rantalainen 2020, 22–23, 25–26.) Knuutilan (2019, 63) sekä Nurmen (2018, 39) mukaan lapsen suuntautumisesta muihin ihmisiin ja esinemaailmaan syntyy niin sanottu jaettu tarkkaavaisuus tai yhteinen tarkkaavaisuuden tila lapsen ja aikuisen välille. Tällaisilla vuorovaikutustilanteilla rakennetaan puitteet asioiden ja esineiden nimien oppimiselle ja sanavaraston nopealle kasvamiselle. Nurmi (2018, 43–44) kertoo lapsen myös ymmärtävän sanoja ja kieltä jo ennen kuin hän pystyy niitä tuottamaan. Lapsen ymmärrys sanoihin on suurempi kuin sanojen tuottaminen. Lapsi

osoittaa ymmärryksensä toimimalla asianmukaisesti kuullessaan esimerkiksi yksinkertaisen ohjeen ”Hae kengät”.

Haukilehdon (2021) sekä Knuutilan (2019, 24) mukaan kaksivuotias tunnistaa normaalisti jo useita sanoja. Lapsen sanavarasto laajenee noin kymmenen sanaa päivässä (Kunnari & Savinainen-Makkonen 2012, 85). Kielen oppimisessa toisto on erityisen tehokas tapa oppia (Ahonen & Roos 2021, 79). Lapsi osaa noudattaa tuttuja ohjeita ja kyselee paljon. Ensimmäiset 2–3 vuotta on vilkasta ja vaikutuksille altista aikaa lapsen hermostollisessa kehityksessä. Lapsen viesteihin ja tarpeisiin vastaaminen hoivalla, puheella ja katseella on välttämätöntä aivojen kehityksen kannalta. (Paavola-Ruotsalainen & Rantalainen 2020, 19.)

4.2 Kielen kehittyminen 3–6 vuoden iässä

Kolmevuotiaan puhe on ymmärrettävää ja hän osaa kertoa vanhemmilleen esimerkiksi päiväkodin tapahtumista. Hakamon (2011, 26) mukaan tässä iässä on kuitenkin normaalia, jos puhe vielä takeltelee jonkin verran. Lapsen puhe alkaa sisältämään eri sanaluokkien sanoja. Puheessa esiintyy verbejä ja substantiiveja. Myös pronomien, partikkelien ja adjektiivien käyttö yleistyy ja lapsi käyttää puheessaan preesens- ja imperfektimuotoja. (Nurmi 2018, 46.)

3–4 vuoden iässä lapsen kielellisen tietoisuuden kehittyminen käynnistyy. Neljävuotiaana puhe on lähes sujuvaa ja lapsi on oppinut sanojen taivutuksen ja lauseiden muodostamisen perussäännöt. Neljävuotiaan lapsen puheesta saa selvää, vaikka lapsi ei hallitse kaikkia äännejä. Puhe sisältää enemmän käsky-, kielto- ja kysymyslauseita. Myös paikan määreiden, verbien persoonapronomien ja adjektiivien vertailuasteiden määrä lisääntyy. (Hakamo 2011, 26; Nurmi 2018, 47–49.) Knuutilan (2018, 28) mukaan lapsi keksii myös omia sanoja ja käyttää niitä eri merkityksessä kuin aikuinen.

Hakamon (2011, 27) mukaan 5-vuotiaan puhe on jo sujuvaa ja monipuolista. Lapsen keskustelutaidot muistuttavat aikuisten välistä arkikeskustelua (Loukusa, Mäkinen & Kotila 2020, 146). Lapsi osaa leikkiä sanoilla ja on usein kiinnostunut kirjaimista ja numeroista. Myös tarinankerontataidot kehittyvät tässä vaiheessa. Äänneiden hallinta voi olla vielä puutteellista ja R-, S-, D- ja L-virheet yleisiä. (Haukilehto 2021; Knuutila 2019, 29.) Tässä iässä lapsi pystyy vastaanottamaan ja noudattamaan pidempiä ohjeita. 5-vuotiaan muistikapasiteetti on keskimäärin 4–5 yksikköä. Yksiköiden määrä viittaa siihen, kuinka monimutkaisia ohjeita lapsi pystyy noudattamaan. (Nurmi 2018, 52, 57.)

Kuuden vuoden iässä lapsi hallitsee jo noin 10 000 sanaa (Nurmi 2018, 43). Lapsi osaa myös nimetä esineitä ja symboleita sujuvasti. Kuusivuotias jaksaa kuunnella pitkiäkin kertomuksia ja nauttii viitsien kertomisesta. Lapsen puhe on selkeää ja kieliopillisesti oikein. Kuusivuotiaalla vuorovaikutustaidot ovat jo kehittyneet ja lapsi pystyy keskittymään kuuntelemaan, vastaamaan kysymyksiin ja puhumaan vuorotellen. Tässä iässä lapsi osaa usein myös kirjoittaa

oman nimensä. (Hakamo 2011, 26–27.) Knuutilan (2019, 30) mukaan 6-vuotiaana lapsi tulee tietoiseksi sanojen äänneistä, mikä mahdollistaa lukemaan oppimisen.

Lapset viettävät eniten aikaa ensimmäisten vuosien aikana vanhempiensa seurassa sekä usein myös varhaiskasvatuksessa. Jatkuva sosiaalinen vuorovaikutus onkin merkittävä lapsen varhaisesta kehitystä säätelevä tekijä. Lapsi tarvitsee paljon tilaisuuksia ja harjoitusta kehittyäkseen sosiaalisessa kanssakäymisessä muiden kanssa. Erilaisissa vuorovaikutustilanteissa lapsi pystyy lisäämään kokemustensa kautta sanastoa ja kielen rakenteita monenlaisiin tilanteisiin. Myös esine- ja leikkitoimintoihin kuuluu usein sosiaalista vuorovaikutusta, joten niitäkin voidaan pitää kommunikatiivisina. (Paavola-Ruotsalainen & Rantalainen 2020, 19–20.) Opinnäytetyön lopussa liitteinä 1 ja 2 on kerrottu lapsen kielenkehityksen keskeisiä vaiheita ensimmäisten kuuden ikävuoden aikana suomeksi ja englanniksi. Liitteet on koottu Hakamon (2011, 26–27), Knuutilan (2019) ja Nurmen (2018, 49) teosten pohjalta.

5 Aikaisemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt

Lapsen kielenkehitystä on tutkittu paljon. Aiheeseen liittyen on luotu erilaisia materiaalipaketteja, joita on suunnattu sekä varhaiskasvatuksen käyttöön että vanhemmille. Myös kielirikasteista varhaiskasvatusta on tutkittu aiemmin. Oman opinnäytetyöni avulla halusin lisäksi selvittää vanhempien ja huoltajien näkemyksiä ja ajatuksia lapsen kielenkehityksestä sekä kielirikasteisuudesta päiväkodissa. On tärkeää, että vanhemmat ja huoltajat tekevät laaja-alaista kasvatusyhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti vastuu yhteistyön toteuttamisesta ja suunnittelusta päiväkodissa kuuluu varhaiskasvatuksen järjestäjille. Tällä opinnäytetyöllä pyritään omalta osaltaan edistämään lasten kielenkehitystä yhteistyössä vanhempien ja huoltajien kanssa.

Aiempiä tutkimuksia lapsen kielenkehityksestä löytyy jonkin verran Theseuksesta. Myös pro gradu -tutkielmia on valmistunut kielenkehitykseen sekä lukemaan ja kirjoittamaan oppimiseen liittyen. Sen sijaan aiheeseen liittyviä vanhempien ja huoltajien näkökulmasta tehtyjä tutkimuksia ei ole aiemmin tehty.

Kielirikasteisuuteen liittyviä tutkimuksia on vähemmän. Veera Kallio ja Johanna Tuovinen (2017) ovat tehneet kielisuihkutoiminnan kehittämistä toiminnallisen opinnäytetyön, jossa on laadittu Pilke Oy:n kielipainotteisten varhaiskasvatusyksiköiden henkilökunnalle suunnattu sähköinen ja käytännönläheinen ohjekirja erilaisia toimintahetkiä varten. Ohjekirjan tavoitteena oli syventää ja lisätä englannin kielen käyttöä päiväkodissa.

Toinen toiminnallinen opinnäytetyö Pilke-päiväkodille on Sandra Cannavón (2019) tutkimus, jossa on laadittu englanninkielinen materiaalipaketti tukemaan kielirikasteisen

varhaiskasvatuksen toteuttamista päiväkodissa. Tämän työn tarkoituksena on ollut tukea ja helpottaa niiden varhaiskasvattajien työtä, joiden englannin kielen osaamistaso on tarvinnut tukea työhön.

Dunya Abdulahad ja Jale Amirkhani (2015) ovat tutkimuksessaan todenneet eri kielitaustaisten lasten määrän lisääntyneen nopeasti suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Kielten ja kulttuurien moninaisuus voidaan nähdä rikkautena, mutta sen myötä tulee tarve myös uudenlaisille tukimuodoille päiväkodin toimintaan. Työssä suunniteltiin ja toteutettiin materiaalipaketti varhaiskasvattajien käyttöön, jonka avulla voitiin tukea monikulttuuristen lasten suomen kieltä päiväkodissa.

Oula Savolainen (2021) selvitti varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielmassaan, miten kielenkehityksen keskeisiä osa-alueita on määritelty eri kuntien paikallisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa. Tutkimustuloksena selvisi, että suuret kunnat tarkensivat kielenkehityksen osa-alueita laajemmin kuin muut. Tämän seurauksena eri kunnat antavat erilaiset lähtökohdat kielenkehitystä tukevaan toimintaan varhaiskasvatuksessa työskentelevälle henkilöstölle.

Tieteellisten tutkimusten lisäksi kielellisestä kehittämisestä varhaiskasvatuksessa on julkaistu useita artikkeleita. Lisäksi kunnat tuottavat kielirikasteisuuteen liittyvää materiaalia koskien paikallisia linjauksia aiheesta.

6 Opinnäytetyön toteuttaminen

Opinnäytetyön idea muuttui jonkin verran alkuperäisestä suunnitelmasta. Ensimmäinen tutkimuksen aihe syntyi keskustelusta päiväkodin sen hetkisen pedagogisen johtajan kanssa. Ajatuksena oli tehdä tutkimus alle 3-vuotiaan lapsen kielellisestä kehityksestä kielirikasteisessa päiväkodissa. Keskustelimme myös vanhempien ja huoltajien kielirikasteisuustietoisuudesta. Moni uskoo päiväkodin olevan kaksikielinen, jossa suomen ja englannin kieli on toiminnassa yhtä vahvoina mukana. Tästä syntyi ajatus kertoa päiväkodissa olevien lasten vanhemmille ja päiväkotiin hakeville perheille tarkemmin päiväkodin kielirikasteisuustoiminnasta ja luoda asiasta suomen- ja englanninkielinen infopaketti.

Opinnäytetyösuunnitelmaa kirjoittaessani ja tutkiessani aikaisempia opinnäytetöitä lapsen kielenkehitykseen liittyen huomaisin monen tutkimuksen pohjaavan päiväkotien arjessa tapahtuvaan lapsen kielenkehityksen tukemiseen sekä vanhemmille luotuihin ohjeisiin lapsen kielenkehityksen tukemisessa. Tästä syntyi ajatus luoda vanhemmille ja huoltajille kysely. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, miten lapsen kielenkehitystä pystytään tukemaan kielirikasteisessa päiväkodissa vanhempien näkökulmasta tarkasteltuna ja minkälainen tarve perheillä on avunsaamiseksi. Kyselyn kautta tavoitteena oli vahvistaa kasvatusyhteistyötä vanhempien

ja huoltajien kanssa. Kysely toteutettiin suomen ja englannin kielellä. Kyselyn ohessa vanhemmat saivat lisäksi tietoa päiväkodin kielirikasteisuudesta.

6.1 Tutkimustyö

Päiväkoti Pilke Kielipolun arjessa toimiessa varhaiskasvattajat olivat huomanneet, ettei vanhemmilla tai lasten huoltajilla ollut tarpeeksi tietoa kielirikasteisen päiväkodin toiminnasta. Opinnäytetyön tutkimustyönä halusin selvittää kielirikasteisen päiväkodin toimintaa vanhemmille. Samalla selvitettiin vanhempien ja huoltajien mahdollinen tuen tarve lapsensa kielenkehitykseen kasvatusyhteistyön toteuttamiseksi.

Opinnäytetyön tutkimustyö osuudessa vanhemmille suunnattiin kysely, jossa heille annettiin mahdollisuus esittää mielipiteitä, ajatuksia ja toiveita lapsen kielenkehityksestä ja lapsensa mahdollisesti tarvitsemasta kielellisestä tuesta sekä kielirikasteisuudesta päiväkodissa. Tutkimustyön kautta varhaiskasvattajat pystyivät toteuttamaan yhdessä vanhempien ja huoltajien kanssa lapsille oppimisympäristöjä, jotka helpottavat kielen ymmärtämistä sekä edistävät kielen oppimista ja sen käyttämistä. Vanhempien ja lasten kanssa on aloitettu erilaista toimintaa esimerkiksi päiväkodin pihalla järjestettäviä toimintailtapäiviä. Vanhemmat ja lapset kiertävät varhaiskasvattajien suunnittelemaa rasteja, joista osa liittyy lasten kielenkehityksen tukemiseen.

Tutkimuskyselyn tarkoituksena oli lisätä vanhempien tietoisuutta myös kielirikasteisuudesta ja siitä, mitä se tarkoittaa käytännössä Pilke-päiväkodin toiminnassa. Kyselyn alkuun sijoitetulla kielirikasteisuudesta kertoneella osiolla lisättiin vanhempien ja huoltajien ymmärrystä päiväkodin englanninkielisestä toiminnasta ja toiseen kieleen tutustumisen tarkoituksesta. Päiväkodin johtajan ehdotuksesta kielirikasteisuus info toteutetaan myös fyysisenä liitteenä, joka annetaan päiväkotiin tutustuville perheille. Kielirikaste infot ovat opinnäytetyön lopussa liitteenä 3.

Tutkimuskyselyn tuloksista tulevat hyötymään päiväkodissa työskentelevät varhaiskasvattajat ja lapset sekä heidän vanhempansa ja huoltajansa. Kyselyn avulla varhaiskasvattajat saivat kuulla vanhempien mielipiteitä ja ajatuksia päiväkodin toiminnasta avoimesti sekä laajemmin kuin normaalien päivittäisten keskustelujen yhteydessä. Kyselyn toivottiin myös madaltavan vanhempien ja huoltajien kynnystä uskaltaa tulla keskustelemaan lapsen kielen ja puheen kehitykseen liittyvistä huolista ja haasteista varhaiskasvattajille. Keskustelut vahvistavat vanhempien ja huoltajien välistä luottamusta ja kasvatusyhteistyötä. Tärkeimpänä ja ensisijaisina tutkimuksesta hyötyvät päiväkodin lapset, joiden kielen ja puheen kehityksestä pidetään yhdessä vanhempien ja huoltajien kanssa mahdollisimman hyvää huolta.

6.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Lapsen puhe ja kieli kehittyvät arjen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Tämä on aina yksilöllistä ja lasten välillä saattaa olla suuriakin eroja. Nurmilaakson (2011, 33) mukaan yksilölliset erot sanavaraston laadussa ja määrässä johtuvat yleensä ympäristötekijöistä kuten vanhempien käyttämästä kielestä ja perheen lapsiluvusta.

Pilke Kielipolku on kielirikasteinen päiväkotitoiminta, jossa moni lapsi on suomea toisena tai kolmantena kielenä puhuva. Varsinkin näillä lapsilla suomen kielen oppimisen pohjana toimii oman äidinkielen osaaminen. Myös Heleniuksen & Korhosen (2011, 75) mukaan vanhempien ja varhaiskasvattajien on tärkeää keskustella yhteistyössä lapsen kielenkehityksestä sekä puheen ja ilmaisuuden erilaisista vaiheista ja tilanteista. Kasvatusyhteistyö tarjoaa siihen hyvän ja luottamuksellisen mahdollisuuden.

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää perheiden mahdollinen tuen tarve lapsen kielenkehitykseen liittyvissä asioissa sekä lisätä perheiden tietämystä päiväkodin kielirikasteisesta toiminnasta. Tutkimustyön kautta vanhemmille annettiin mahdollisuus kertoa omia ajatuksiaan aiheesta. Työn tavoitteena oli saada avattua luonteva ja matalan kynnyksen keskusteluyhteys lapsen kielenkehitykseen liittyvissä asioissa sekä vahvistaa kasvatusyhteistyötä vanhempien ja kasvattajien välillä. Tavoitteena oli saada kerättyä laaja tutkimusaineisto koko päiväkotitoiminta Pilke Kielipolussa olevien lasten vanhemmilta ja huoltajilta, joiden pohjalta tutkimustyö toteutettiin.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiksi nousivat

- Miten lapsen kielenkehitystä on pystytty tukemaan kielirikasteisessa päiväkodissa vanhempien näkökulmasta katsottuna?
- Minkälaista mahdollista apua vanhemmat kokevat tarvitsevansa lapsensa kielenkehitykseen liittyvissä asioissa?

6.3 Vanhemmille ja huoltajille suunnattu kysely

Vanhemmille ja huoltajille suunnattu kysely toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena kyselynä esittämällä vastaajille avoimia ja monivalintakysymyksiä, joihin vanhemmat saivat vastata nimettömästi. Tutkimusten mukaan kvalitatiivinen tutkimus mahdollistaa asian tutkimisen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.) Avoimet kysymykset antoivat vanhemmille ja huoltajille mahdollisuuden tuoda esiin heidän omia näkökulmiaan, joita ei päiväkodissa olla ehkä aiemmin osattu ajatella. Avoimen kysymyksen avulla vanhemmilla ja huoltajilla oli myös mahdollisuus kertoa, mitä heillä on aiheesta todella

mielessä. Monivalintakysymykset helpottivat kyselyyn vastaamista ja niiden avulla saatiin helposti verrattavissa olevia vastauksia. Kysely toteutettiin suomen- ja englanninkielisenä.

Tutkimukseen vastaavat henkilöt olivat ennalta valittuja. Kysely lähetettiin kaikille päiväkotipiilke Kielipolussa olevien lasten vanhemmille ja huoltajille loka-marraskuussa 2021. Kysely oli avoinna ajalla 21.10.–6.11.2021. Saman perheen lapsia on päiväkotipiilken eri ikäryhmissä.

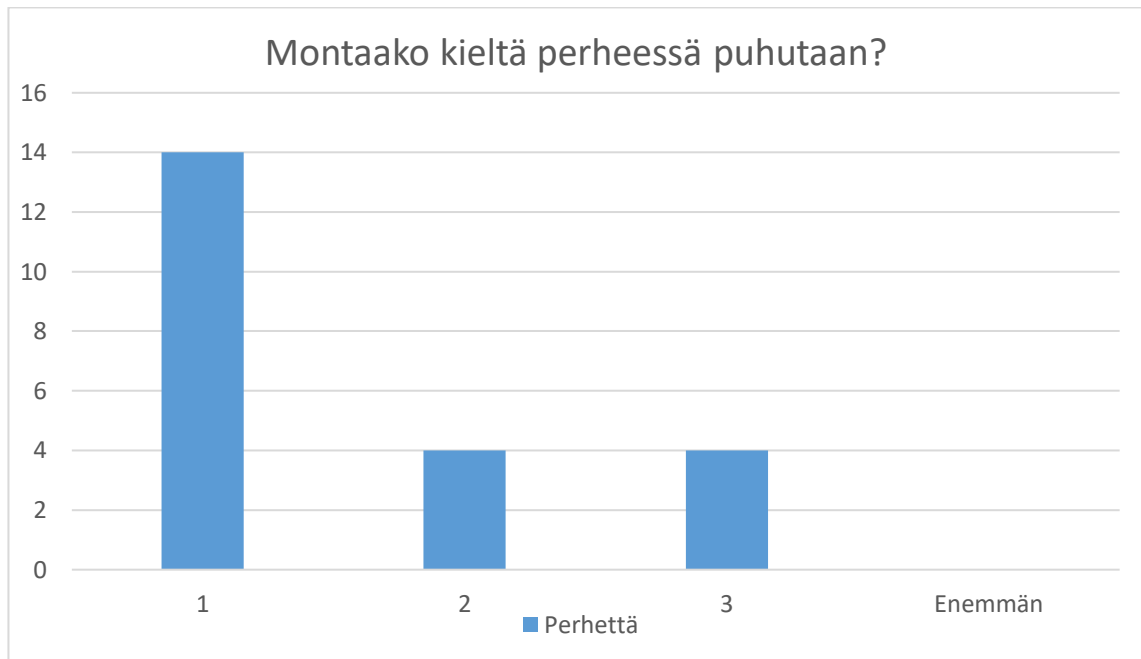
Kysely laadittiin E-lomake ohjelmalla ja se lähetettiin perheille varhaiskasvatuksen arkeen suunnitellun mDaisy-toiminnanohjausjärjestelmän välityksellä. Kysely sisälsi seitsemän kysymystä, jotka toteutettiin monivalintakysymyksinä sekä avoimina tekstikenttinä, joihin oli mahdollisuus vastata omin sanoin. Avointen kysymysten aineisto analysoitiin kokoamalla vastaukset sisällöittäin siirtämällä vastaukset Word tekstinkäsittelyohjelmaan. Vastausten pohjalta koottiin tietoa yksittäisistä mielipiteistä sekä tutkittiin, esiintyykö samoja ajatuksia muiden vastauksissa. Aineisto koottiin, analysoitiin ja tulkittiin teemoittain. Monivalintakysymysten vastauksissa hyödynnettiin Excel-tilukkolaskentaohjelmaa. Kysymykset ja niihin saadut vastaukset koottiin omille välilehdille, josta ne oli helposti käsiteltävissä ja verrattavissa. Riskiintaulukointi auttoi selvittämään useamman kuin yhden vastauksen välisiä havaintoja. Näistä on kerrottu tulosten esittelyssä. Vastausten käsittelyssä tarkastettiin, ettei tuloksissa huomioidu saman vastaajan mahdollisia tuplavastauksia.

7 Tutkimuskyselyn tulokset

Kyselyn avulla pyrittiin selvittämään vastaajien mielipiteitä ja ajatuksia kielirikasteisen päiväkodin toiminnasta sekä huoltajien tuen tarpeista lapsen kielenkehitykseen. Kyselyyn vastasi 22 perhettä päiväkodin 34 perheestä, joten vastausmäärä nousi lähes 65 prosenttiin. Kyselyyn vastanneiden määräästä päätellen tutkimuksen aiheet koettiin perheissä tärkeiksi ja ajankohtaisiksi.

7.1 Puhutun kielten määrä perheissä

Kyselyn aluksi vastaajilta tiedusteltiin, montaako kieltä perheessä puhutaan. Vastausvaihtoehdot olivat yhtä, kahta, kolmea tai enemmän. 14 vastaajaa ilmoitti perheessä puhuttavan vain yhtä kieltä. Kahdeksassa perheessä puhuttavien kielten määrä oli kaksi tai kolme. Yhdessäkään perheessä ei puhuttu neljää tai useampaa kieltä. Kuvio 1 osoittaa perheissä puhuttujen kielten määrän.

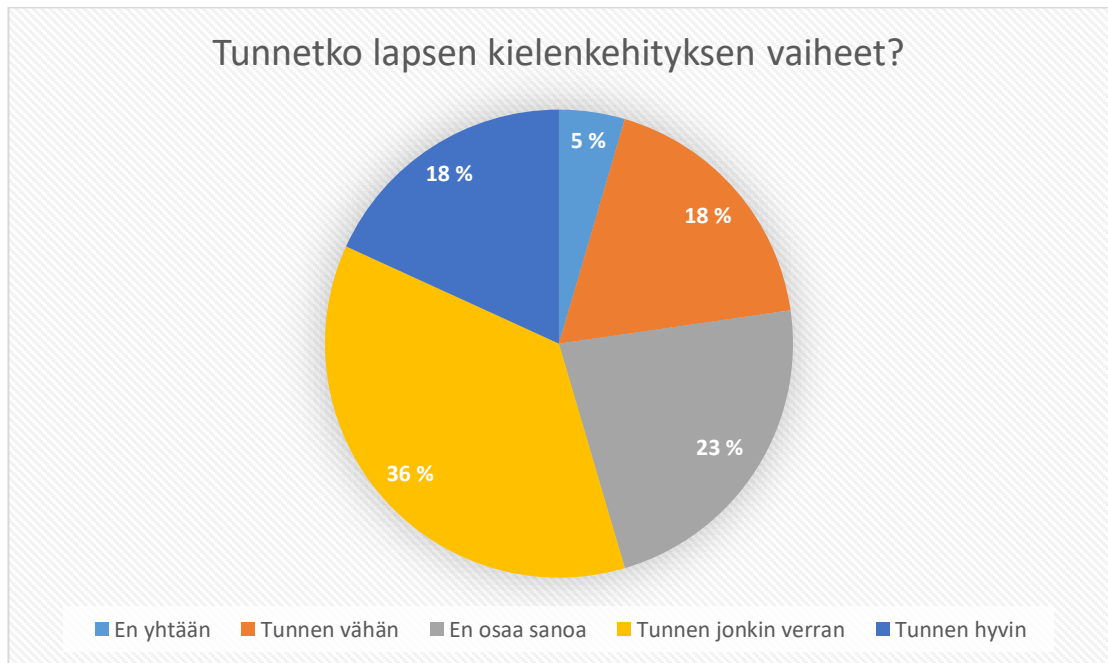

Kuvio 1: Puhutun kielen määrä perheissä

7.2 Huoltajien tuntemus lapsen kielenkehityksen vaiheista

Vastaajilta kysyttiin tuntevatko he lapsen kielenkehityksen vaiheet. Vastausvaihtoehdot olivat täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, osittain samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Yksi vastaaja (5 % vastauksista) ilmoitti, ettei tuntenut lapsen kielenkehityksen vaiheita lainkaan. Neljällä vastaajalla (18 % vastauksista) oli asiasta vain vähän tietoa. Viisi vastaajaa (23 % vastaajista) ei osannut kertoa näkemystään asiasta. Kahdeksan vastaajaa (36 % vastauksista) kertoi tuntevänsä lapsen kielenkehityksen vaiheita jonkin verran. Neljälle vastaajalle (18 % vastauksista) asia oli hyvin tiedossa.

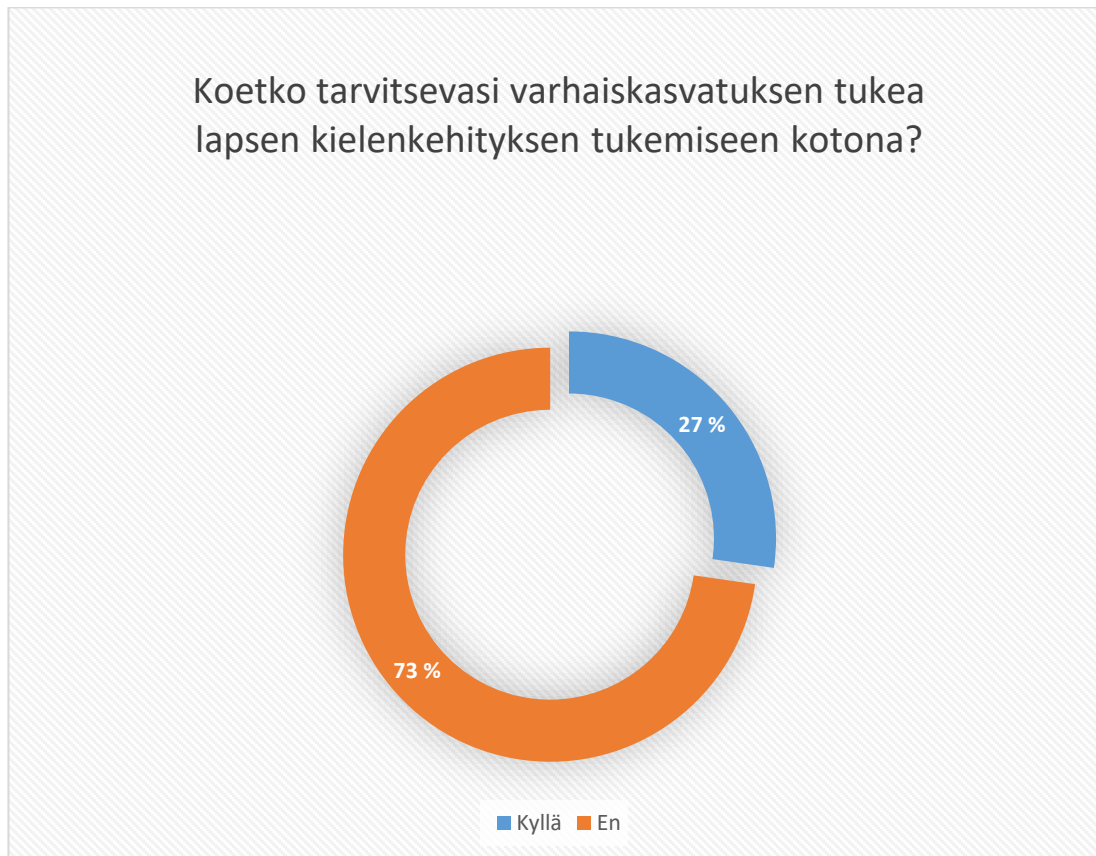
Saatujen vastausten mukaan suurimmalle osalle vanhemmista kielenkehityksen vaiheet olivat ainakin jonkin verran tuttuja. Perheissä, joissa puhuttiin kolmea kieltä, ei tunnettu lapsen kielenkehityksen vaiheita tai he eivät osanneet vastata kysymykseen. Useampaa kuin yhtä kieltä puhuvissa perheissä tiedon määrä vaihteli suuresti. Kuvio 2 osoittaa huoltajien tuntemuksen lapsen kielenkehityksen vaiheista.

Kuvio 2: Tieto lapsen kielenkehityksen vaiheista

7.3 Varhaiskasvatuksen avuntarve kielenkehityksen tukemiseen kotona

Vanhemmilta ja huoltajilta kysyttiin kokevatko he tarvitsevansa varhaiskasvatuksen apua lapsen kielenkehityksen tukemiseen kotona. 16 vastaajaa (73 % vastauksista) ilmoitti, ettei tarvitse tukea asiaan kotona. Kuuden vastaajan (27 % vastauksista) mielestä varhaiskasvatuksen tuki oli tarpeen. Vastausten perusteella tukea kaipaaville vanhemmille on hyvä tarjota varhaiskasvatuksen taholta tukea ja tietoa lapsen kielenkehitykseen liittyvistä asioista. Tukea kaipasivat sekä heikosti että hyvin kielenkehityksen vaiheet tuntevat vanhemmat. Kuvio 3 osoittaa vastaajien ilmoittaman tuen tarpeen.

Kuvio 3: Varhaiskasvatuksen tuen tarve

7.4 Perheiden toiveita kielirikasteisen päiväkodin tarjoamaan kielenkehitykseen

Vanhemmilta ja huoltajilta tiedusteltiin avoimena tekstikenttäkysymyksenä, minkälaista apua he toivoivat päiväkodin tarjoavan lapsen kielenkehityksen tukemiseen. Eräs vastaaja ilmoitti, että heidän lapsensa on oppinut puhumaan hyvin jo todella pienenä, lukemaan sujuvasti 4-vuotiaana ja kirjoittamaankin jo melko sujuvasti. Enemminkin kaivattiin tukea englannin kielen harjoitteluun. Osa vastaajista oli sitä mieltä, että päiväkodin kielirikasteisuus on riittävää leikkien, laulujen ja lorujen muodossa. Myös pienten puolelle kielirikasteisuuden käyttöä toivottiin enemmän. Alle 3-vuotiaille kielirikasteisuustoiminta on kuitenkin enemmän kieleen tutustumista kuin ohjattua kielirikasteista toimintaa. Pilke Kielipolku tarjoaa kielirikasteista toimintaa pääsääntöisesti päiväkodissa oleville 3–5-vuotiaille lapsille.

Osa perheistä kaipasi suu- ja kielijumppaohjeita, sanojen oikein sanomisen ohjausta sekä tarvittaessa puheterapeutin apua. Vastauksissa toivottiin myös ohjeita, miten kannustaa ja rohkaista lasta puhumaan vieraita kieliä. Samalla toivottiin kasvattajille rohkeutta puhua suomea eri kieltä puhuville. Vastauksissa ehdotettiin toteutettavaksi myös täysin englanninkielisiä ja suomenkielisiä päiviä. Pilke-päiväkodin arkikieli on kuitenkin suomi ja englantia käytetään lähinnä rikastuttamaan toimintaa leikinomaisesti. Osa vastaajista totesi saaneensa riittävästi apua ja tukea sekä kielenkehityksen tukemiseen että kielirikasteisuuteen.

Artikuloimaan paremmin.

Toivoisin päiväkodin käyttävän englannin kieltä enemmän toiminnanohjauksessa toistuvissa arjen tilanteissa.

Instruct and teach children to speak some Finnish and learn a little English.

Speaking English and Finnish both for example 2 days a week only English days, and the other Finnish.

Thank you very much for your support at the daycare!

7.5 Kielenkehityksen tuki kotona

Vanhemmilta ja huoltajilta tiedusteltiin avoimena tekstikenttäkysymyksenä, miten he tukevat lapsensa kielenkehitystä kotona. Kyselyssä vastaajia pyydettiin kertomaan vastaukset omin sanoin. Näin vanhemmat saatiin itse pohtimaan mitä ja millaista tukea he tarjoavat lapselle kotona. Vanhemmat vaikuttivat vastausten perusteella hyvin aktiivisilta ja pyrkivät tukemaan lapsensa kielenkehitystä monin eri tavoin kotona. Moni vastaaja ilmoitti tukevasa kielenkehitystä lukemalla lapselle päivittäin, loruttelemalla, keskustelemalla ja opettamalla sanoja omalla äidinkielellään. Lasten kanssa harjoiteltiin yhdessä selittämällä sanojen ja kirjainten merkitystä. Useassa perheessä kielenkehitystä tuetaan leikin avulla. Osa vastaajista kertoi katsovasa lapsen kanssa kuvakirjoja ja tv-ohjelmia eri kielillä. Jos perheessä vanhemmilla on eri äidinkieli, käyttävät molemmat vanhemmat omaa äidinkieltään lapsen kanssa.

Lapsellemme on syntymästä lähtien puhuttu myös toisen vanhemman äidinkieltä. Sattujen lukeminen on meillä jokapäiväistä.

Lukemalla, katsomalla kuvia, selittämällä asioita ja esineitä selkeästi, niin että lapsen on helppo ymmärtää. Laulamme myös lauluja yhdessä ja innostumme uusien sanojen ja äänneiden löytymisestä yhdessä!

Reading books in different languages, talking in different languages together.

7.6 Kielirikasteisen varhaiskasvatuksen hyödyt perheille

Vanhemmilta ja huoltajilta tiedusteltiin, mitä hyötyä kielirikasteisesta varhaiskasvatuksesta on ollut lapsen kielenkehityksessä. Avoimeen kysymykseen saadut vastaukset olivat pääasiassa positiivisia ja päiväkodin kielirikasteisuudesta koettiin olevan hyötyä. Positiivisina seikkoina

todettiin lasten englannin kielen sanaston parantuneen lyhyessä ajassa ja englantia on opittu ikätasoon sopivalla tavalla. Lapset olivat saaneet rohkeutta puhua vierasta kieltä, minkä uskottiin olevan hyödyksi tulevaisuudessakin. Vastausten mukaan lapset olivat saaneet rohkeutta puhua, vaikka äänneet eivät olisikaan vielä kohdallaan. Lasten todettiin esittelevän oppimiaan taitoja myös kotona. Vastauksissa kielirikasteisuuden nähtiin täydentävän vanhempien ja huoltajien kotona tekemää työtä. Myös ystävyysuhteiden lasten välillä todettiin edistyneen lasten ymmärtäessä paremmin toisiaan. Kielirikasteisuuden koettiin auttavan kielen oppimisessa ja lisäävän positiivista suhtautumista kielen opetteluun ja eri kieltä puhuviin.

Erään vastaajan mielestä lapselta olisi saattanut kestää kauemmin oppia ilmaisemaan itseään tietyissä tilanteissa ilman kielirikasteista varhaiskasvatusta. Lapsi oppi aluksi jotkin sanat englanninkielisenä ja vasta myöhemmin suomenkielisenä, vaikka kotona puhutaan pelkästään suomea. Vastauksissa mainittiin kielirikasteisuuden harjoittavan myös lasten reaktio- ja ajattelukykyä sopeutumaan ympäristöön, jossa esiintyy useita kieliä rinnakkain.

Lapsi oppii jo pienenä vieraan kielen alkeet.

Oppinut myös uutta kieltä unohtamatta omaa kotikieltä. Tulevaisuudessa toivottavasti oppii paremmin muita kieliä.

Se ettei kaikkien kanssa ole yhteistä kieltä auttaa kehittämään kaverisuhteissa muita tapoja ja lisää ymmärrystä muista kielistä/kulttuurista/erilaisuudesta.

Kids are able to socialized with other kids, with different mother tongues.

Be able to adapt to the environment where multiple languages coexist, exercise children's reaction ability and thinking ability.

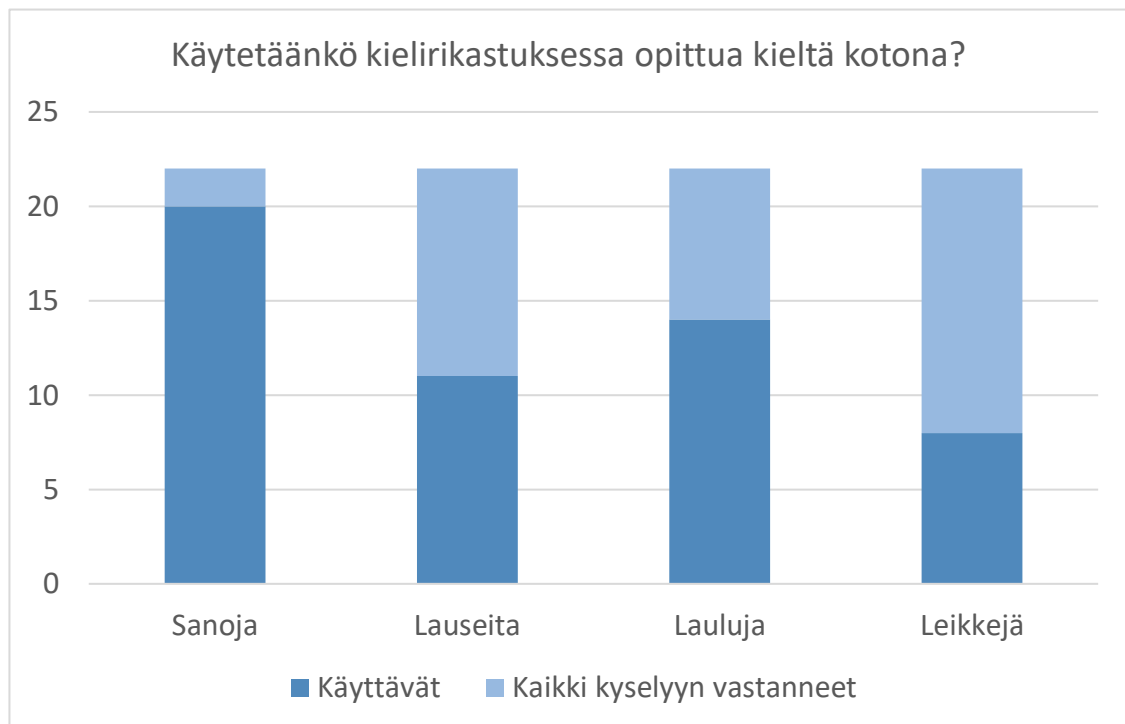
Osalle vanhemmista kielirikasteisuuden toteutuminen ei ollut täysin vastannut odotuksia. Eräs vastaaja totesi, ettei ollut toistaiseksi huomannut kielirikasteisesta varhaiskasvatuksesta erityistä hyötyä perheelle. Lisäksi vastauksissa todettiin, että varsinkin pienten lasten kohdalla on ollut vaikea huomata vielä isompia hyötyjä, muuten kuin että lastenohjelmia on voinut katsoa myös englanniksi. Eräs vastaaja toivoi, että kielirikasteinen varhaiskasvatus rohkaisisi lasta käyttämään vieraita kieliä. Päiväkodissa on lapsia, jotka eivät puhu suomea, mutta ymmärtävät englantia. Näiden lasten kohdalla on koettu, että kielimuuri estää lasten halun leikkiä keskenään, koska lapset eivät osaa puhua samaa kieltä. Tämän tilanteen on kuitenkin nähty parantuneen, koska varhaiskasvattajien mukaan lapset leikkivät nykyään keskenään huomattavasti enemmän kielimuureista huolimatta. Yhtenä syynä kielenkehityksen ja opetuksen esteeksi mainittiin viime vuosina tapahtunut varhaiskasvattajien suuri vaihtuvuus päiväkodissa. Tilanne on kuitenkin yleinen monella alalla ja ihmisillä on erilaisia elämäntilanteita, joihin kaikkiin ei voi itse vaikuttaa.

7.7 Kielirikastuksella opitun kielen käyttäminen kotona

Vastaajilta tiedusteltiin, käytetäänkö kielirikastuksella opittua kieltä kotona ja minkälaisissa tilanteissa. Vastausvaihtoehdot olivat sanoja, lauseita, lauluja, leikkejä sekä muuta, johon oli mahdollista vastata omin sanoin. Kielirikastuksessa opittuja sanoja kertoi käyttävänsä kotona 20 perhettä 22 vastaajasta eli lähes kaikki kyselyyn vastanneet. Opittuja lauseita käytettiin 11 vastaajan kotona. Kielirikastuksessa opittuja lauluja laulettiin 14 perheessä. Kielirikasteisia leikkejä leikittiin kahdeksassa perheessä.

Kuten aiemmasta kysymyksestä kävi ilmi, kielirikasteisuus tarjoaa perheille apua ja tukea myös kotioloihin. Lapset esittävät kielirikasteisuudessa opittuja asioita mielellään vanhemmilleen. Yhdessä toimiessaan lapset ja vanhemmat hyödyntävät päiväkodissa opittuja englanninkielisiä sanoja, lauseita, lauluja ja leikkejä myös kotona.

Eräs vastaaja kertoi perheen vanhemman lapsen olevan englanninkielisellä luokalla koulussa ja hän opettaa päiväkodissa olevaa nuorempaa lasta jatkuvasti. Tämän takia kyseisessä perheessä ei ollut huomattu päiväkodissa opitun kielirikasteisuuden tarjoavan lisäoppia. Toinen vastaaja kertoi perheessä puhuttavan vain suomea, mutta kotona kuitenkin kannustetaan englannin ja muiden vieraiden kielten oppimiseen. Kuvio 4 osoittaa kielirikastuksessa opittujen asioiden laadun ja määrän, joita käytetään kotona.

Kuvio 4: Kielirikastuksella opitun kielen käyttäminen kotona

8 Johtopäätökset ja tutkimuksen pohjalta toteutettavat toimet

Lapsen kielenkehityksen vaiheiden tuntemisesta tiedusteltaessa vanhemmilla näytti olevan jonkin verran puutteita tiedoissaan. Varsinkin perheissä, joissa puhutaan useampaa kuin yhtä kieltä, tiedon määrä vaihteli suuresti. Lähes kolmasosa vastaajista toivoi myös saavansa varhaiskasvatuksen tukea lapsen kielenkehitykseen kotona. Hakamon (2011, 19–20) esiin tuomien tutkimustulosten mukaan useita eri kieliä kuulleelta lapselta voidaan hänen vartuttuaan odottaa hyvää kielikykyä, jos hänen kielellisestä kehityksestään on pidetty riittävästi huolta.

Tutkimuskyselyn kautta vanhempien ja huoltajien toivotaan jatkossa olevan helpompi ottaa puheeksi kielenkehitykseen ja mahdollisen tuen tarpeeseen liittyvät asiat, kun heille on avattu matalan kynnyksen keskusteluyhteys asiasta päiväkodin taholta. Päiväkoti tekee lisäksi jatkuvaa ja tiivistä yhteistyötä kiertävän erityisopettajan kanssa huomatessaan lapsella mahdollisia oppisen haasteita tai puheterapeutin avuntarvetta. Tutkimustyön tuotoksena Pilke Kielipolun varhaiskasvattajille on koottu vanhemmille jaettava suomen ja englanninkielinen infomateriaalin päiväkotikäisen lapsen puheen ja kielenkehityksen vaiheista. Tiedot pohjautuvat Hakamon 2011, 26-27; Knuutilan 2019 ja Nurmen 2018, 49) aihetta käsitteleviin teoksiin. Infomateriaali on jatkossa tulostettavissa päiväkodissa olevien lasten vanhemmille ja luettavissa opinnäytetyön liitteinä 1 ja 2.

Vanhemmat vaikuttivat aktiivisilta ja tiedonhaluisilta tutkimukseen liittyvissä asioissa. Onkin tärkeää, että perheille on tarvittaessa tarjolla tukea ja tietoa lapsen kehitykseen liittyvissä asioissa myös varhaiskasvatuksen taholta. Myös Sandberg (2011, 11) kertoo pedagogisen tuen tavoitteena olevan lasten tarpeiden tunnistaminen kielenkehityksen pulmien ja puutteiden ennaltaehkäisemiseksi. Vanhempien antamat vastaukset olivat pääasiassa myönteisiä, joten voidaan olettaa, että päiväkodissa on pystytty tukemaan lasten kielen kehitystä riittävästi.

Tutkimuksessa haluttiin saada vanhempien ja huoltajien ääni kuuluviin, jotta tukea osataan kohdistaa oikealla tavalla ja oikeassa suhteessa avuntarpeeseen. Tämä tukee varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022, 30) painotettua yhteistyön merkitystä huoltajien kanssa. Myös Ahosen ja Roosin (2021, 23) mukaan perheiden kanssa tehtävä yhteistyö tulee aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin varmistamiseksi. Varhaiskasvatuksessa työskentelevien tulee olla vanhempien tukena ja huolehtia, että lapset saavat tarvitsemaansa tukea.

Kielenkehitykseen liittyvissä kysymyksissä esiin nousi myös päiväkodin kielirikasteisuustoiminta, jonka perheet kokivat pääsääntöisesti positiivisena asiana ja tukevan huoltajien kotona tekemää työtä. Kallion ja Tuovisen (2019, 25) tutkimuksen mukaan kielirikasteisuustoiminta on myös lapsilta saatujen vastausten perusteella positiivista. Kielirikasteisuutta toivottiin käytettävän etenkin päiväkodin normaalissa toiminnanohjauksessa arjen eri tilanteissa sekä leikkien ja laulujen muodossa. Lisäksi vanhemmat toivoivat käytännön ohjeita kotiin.

Kielirikasteisuuden osalta englanninkielinen toiminta tulee olemaan entistä suuremmissa roolissa arjen eri tilanteissa Pilke Kielipolussa. Lapsi saa kotiin mukaansa fyysisen lapun, jossa kerrotaan mitä toimia lapsen kielenkehityksen tukemiseksi päiväkodissa on tehty. Vanhempien toiveesta päiväkodissa otetaan käyttöön myös viikoittainen suu- ja kielijumppa osana aamupiiri eli Friend's time -toimintaa. Äänteiden harjoittelu tukee lapsen kielenkehitystä ja harjoitteita, joita tehdään sekä suomeksi että englanniksi. Näistä harjoitteista vanhemmille jaetaan toimintaohjeet myös kotiin. Näin vanhemmat saavat lisää toivomaansa ohjeistusta, jonka avulla he voivat jatkaa lapsen kielenkehitystä kotona.

8.1 Tulosten jakaminen päiväkodin varhaiskasvattajille

Tutkimuksesta saadut vastaukset esitettiin päiväkodin varhaiskasvattajille 10.2.2022 päiväkodin kehittämispäivänä. Esityksessä kerrottiin tutkimuskyselyyn perustuvan opinnäytetyön sisällöstä, tutkimuksen tavoitteista ja menetelmistä. Kasvattajille kuvailtiin ja selitettiin vanhemmille ja huoltajille esitettyjä kysymyksiä sekä niihin saatuja vastauksia PowerPoint -esityksenä. Esityksen aikana syntyi rakentavaa ja antoisaa keskustelua varhaiskasvattajien kesken. Varhaiskasvattajat keskustelivat tutkimuksessa saaduista vastauksista, joiden pohjalta Pilke Kielipolun toimintaa voidaan kehittää kielirikasteisuuteen ja lasten kielenkehityksen tuen tarpeisiin liittyen. Esityksen ja keskustelun lopuksi varhaiskasvattajat saivat tehtäväkseen pohtia, miten kielirikasteisessa varhaiskasvatuksessa jokainen voi omalta osaltaan auttaa vanhempia ja huoltajia lasten kielenkehityksen tukemisessa. Heiltä pyydettiin myös konkreettisia ehdotuksia siitä, miten vanhempien ja huoltajien toiveet ja näkemykset tulisi ottaa mukaan päiväkotin Kielipolussa omaan päivittäiseen toimintaan. Saatujen ehdotusten pohjalta Pilke Kielipolussa tullaan luomaan uusia toimintamalleja lasten kielenkehityksen tukemiseen sekä kielirikasteisuuden toteuttamiseen.

8.2 Päiväkotiin luodut uudet toimintamallit

Tutkimuskyselyn tuloksena päiväkotiin toteutettiin uusi toimintamalli perheiden hakiessa hoitopaikkaa Pilke Kielipolusta. Tämä tapahtui päiväkodin johtajan ehdotuksesta laajentaa nykyistä vanhemmille jaettavaa suppeampaa infomateriaalia. Perheet tulevat saamaan vastavan infopakettin päiväkodin kielirikasteisesta toiminnasta kuin vanhemmat saivat opinnäytetyön kyselyn yhteydessä.

Kielirikasteisuus info on koottu varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) pohjalta sekä työn toimeksiantajalta Pilke-päiväkodiltä (2022) saadusta materiaalista. Infopaketti pyrittiin kokoamaan niin, että vanhemmat saisivat aiheesta mahdollisimman selkeän ja kattavaan kokonaisuuden. Infopaketti jaetaan suomen- tai englanninkielisenä fyysisenä liitteenä päiväkotiin tutustuville sekä niille perheille, joille on jo paikka sovittuna päiväkodista. Kuvaus perheille jaettavasta infosta löytyy liitteestä 3.

Kehittämispäivän tuloksena varhaiskasvattajat osaavat jakaa tietoa vanhemmille lapsenkielenkehitykseen liittyvissä asioissa. Esimerkiksi siitä, että kielenkehitys voi viivästyä, jos perheessä puhutaan montaa eri kieltä päällekkäin, eikä asiasta kuitenkaan tarvitse huolestua. Vanhempia kannustetaan myös puhumaan, sanoittamaan sanoja ja lukemaan lapsille omalla äidinkielellä.

9 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyössä on pyritty noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimusetiikka on ollut läsnä tutkimusprosessissa koko tutkimuksen ajan. Vilka (2015, 41-42) kirjoittaa, että tutkijoiden on pitäydettävä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmissään eettisesti kestävässä menetelmissä, joita työssä on toteutettu. Tiedonhankinnassa tämä tarkoittaa alan kirjallisuuden tuntemusta ja opinnäytetyön tutkimuksessa käytettävien lähteiden luotettavuuden ja ajantasaisuuden tarkistamista. Tutkimusmenetelmän eettisyys on turvattu valitsemalla tutkimukseen menetelmä, joka on tiedeyhteisön hyväksymä.

Tärkeää on muistaa myös tutkimukseen vastaavien suojaaminen (Kuula 2011) ja tutkimusaineiston säilyttäminen suojellusti. Tutkimukseen vastaaminen anonyyminä on turvannut vanhempien ja huoltajien yksityisyydensuojan. Kyselystä saatu tutkimusaineisto on säilytetty ja opinnäytetyön valmistuttua hävitetty tietosuojaa noudattaen.

Tutkimusetiikan lisäksi opinnäytetyö pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2022), joka toimii varhaiskasvatuksen kansallisena normina. Porin kaupungin ja Pilke-päiväkotien paikalliset suunnitelmat velvoittavat sitoutumaan varhaiskasvatuslain sekä siinä olevien perusteiden arvojen, sisältöjen ja tavoitteiden mukaiseen toimintaan (Opetushallitus 2022).

Tutkimuksesta saatava tieto tulee suoraan tutkimuksen kohteena olevilta henkilöiltä eli lasten vanhemmilta ja huoltajilta, joten saatujen vastausten voidaan todeta olevan aitoja ja luotettavia. Kyselystä saadut vastaukset tulevat rikastuttamaan ja antamaan aineksia uusien ideoiden kehittämiseen päiväkodissa työskenteleville varhaiskasvattajille. Tutkimuksen toteuttamiseen ei myöskään tarvittu lisäresursseja ja päiväkodin arki pystyi toimimaan normaalin päivärhythmin tapaan. Tutkimusluvan tarve selvitettiin työn toimeksiantajalta.

10 Pohdinta

Kielellä on merkittävä tehtävä oppimisessa, jonka takia lapsen kielenkehityksen tukeminen on tärkeää varhaiskasvatuksessa. Kielen kehittyminen kiinnostaa myös lapsen huoltajia. Kasvatustyhteistyöllä, jossa vanhempia kuullaan ja heitä tuetaan, on asiassa tärkeä merkitys.

Vanhemmille tulee tarjota mahdollisuuksia yhteistyön toteuttamiseen, jotta perheet saavat riittävästi tietoa ja tukea lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Vanhempien ja varhaiskasvattajien on tärkeää keskustella lapsen kielenkehityksestä ja puheen tuottamisen eri vaiheista, jotta lasta voidaan tukea hänen tarvitsemillaan osa-alueilla. Kasvatusyhteistyö vahvistaa myös lasten huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön molemminpuolista luottamusta ja kunnioitusta.

Maailma muuttuu yhä kansainvälisemmäksi ja lasten maailmankuva avartuu heidän tavatessaan toisista kulttuureista ja kieliympäristöistä tulleita ihmisiä. Samalla lasten sosiaaliset taidot pääsevät kasvamaan ja kehittymään. Päiväkodissa tarjottava kielirikasteinen varhaiskasvatus tukee myönteisen kanssakäymisen edistämistä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten ja perheiden kesken.

Oma äidinkieli kuuluu jokaisen perusoikeuksiin ja kasvattajien tulee tukea ja rohkaista lasta käyttämään äidinkieltään. Myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022, 12) painotetaan kielellisten ja kulttuurillisten ominaisuuksien huomioimista. Samoin vanhemmille ja huoltajille suunnatussa kyselyssä perheet totesivat eri kieliympäristöstä tulevien lisäävän lasten ymmärrystä kielistä, kulttuureista ja erilaisuudesta. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea perheitä kielelliset ja kulttuurilliset moninaisuudet huomioiden sekä huolehtia lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien vahvistamisesta.

Lasten kielenkehitystä edistetään päiväkodissa päivittäisten laulujen, leikkien ja pelien yhteydessä. Kasvattajat sanoittavat lapsille päiväkodin arkea. Lapsille luetaan ja kirjoja katsellaan yhdessä nimeämällä ja keskustellen. Lorut ja liikuntaleikit ovat hyviä arjen vuorovaikutustilanteita lapsen kielenkehityksen edistämiseen. Asioita toistamalla ja monipuolisella kielen leikkelyllä lapsen sanavarasto pääsee kasvamaan ja kielellinen muisti kehittymään.

Kielirikasteisessa varhaiskasvatuksessa lasten kielenkehitystä ja oppimista edistetään ja tuetaan leikinomaisesti. Oppiminen tapahtuu päiväkodin arjessa englanninkielisinä leikkeinä, lauluina ja monenlaisena yhteisenä toimintana. Kasvattajat rohkaisevat ja kannustavat lapsia vieraiden kielten käyttämiseen. Tätä toivoivat myös kyselyyn vastanneet vanhemmat. Kielen oppimisen tulee olla myös hauskaa. Kasvattajien tulee luoda oppimistilanteista ja ympäristöistä kiinnostavia ja innostavia lapsille.

Tämän opinnäytetyön tuloksena kielirikasteinen toiminta tulee saamaan aiempaa suuremman roolin Pilke Kielipolun toiminnassa. Lapsille toteutetaan vanhempien ja huoltajien toiveesta erilaisia kieliharjoitteita, joista perheet saavat mukaansa kotiin jaettavia toimintaohjeita. Näin vanhemmat pystyvät jatkamaan lapsen kielenkehitystä myös kotona. Opinnäytetyön kautta perheet saavat myös enemmän tietoa päiväkodin kielirikasteisesta toiminnasta. Kyselyn yhteydessä tietoa kielirikasteisuudesta jaettiin päiväkodissa jo oleville perheille.

Päiväkodin oman kehittämispäivän tuloksena tietoa jaetaan jatkossa myös päiväkotiin saapuville uusille perheille.

Tutkimustyön avulla varhaiskasvattajat saivat uutta ja arvokasta tietoa lasten vanhemmilta ja huoltajilta oman toimintansa kehittämiseksi. Kasvatusyhteistyön myötä myös vanhempien ymmärrys lapsen kielenkehitykseen ja päiväkodissa tarjottavaan kielirikasteisuuteen toivottiin lisääntyvän. Tutkimuksen toivottiin lisäksi vahvistavan ja kehittävän vanhempien ja huoltajien sekä päiväkodin varhaiskasvattajien välistä yhteistyötä.

Lähdeluettelo

Painetut

- Ahonen, L. & Roos, P. 2021. Untuvikot: alle 3-vuotiaiden pedagogiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hakamo, M-L. 2011. Puhekuplia. Lapsen puheen ja kielellisen tietoisuuden kehittäminen. 2. painos. Helsinki: Lasten keskus 2011.
- Halme, K. & Vataja, A. 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Helenius, A. & Korhonen, R. 2011. Leikistä kieleen. Teoksessa Nurmilaakso, M & Välimäki, A-L. (toim.) Lapsi ja kieli. Kielen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Opas 13. Helsinki: Unigrafia Oy, 75.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15–16. p. Helsinki: Tammi.
- Kunnari, S. & Savinainen-Makkonen, T. (toim.) 2012. Pienten sanat. Lasten äänteellinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kronqvist, E-L. 2020. Varhaispedagogiikan kehityspsykologinen perusta. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2020. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 5., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 16.
- Loukusa, S., Mäkinen, L. & Kotila, A. 2020. Kielen käyttötaidot. Teoksessa Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. (toim.) 2020. Lapsen kielenkehitys. Vuorovaikutuksen, leikin ja luovuuden merkitys. Jyväskylä: PS-kustannus, 146.
- Nurmi, J. ym. 2018. Ihmisen psykologinen kehitys. 7. painos. Helsinki: PS-kustannus.
- Nurmilaakso, M. & Välimäki, A. (toim.) 2011. Lapsi ja kieli. Kielen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Opas 13. Helsinki: Unigrafia Oy.
- Paavola-Ruotsalainen, L. & Rantalainen, K. 2020. Varhaiset vuorovaikutustaidot. Teoksessa Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. (toim.) 2020. Lapsen kielenkehitys. Vuorovaikutuksen, leikin ja luovuuden merkitys. Jyväskylä: PS-kustannus, 19–26.
- Pihlaja, P. & Viitala, R. (toim.) 2018. Varhaiserityiskasvatus. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilkka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Sähköiset

Abdulahad, D. & Amirkhani, J. 2015. Monikulttuurisen lapsen suomen kielen tukeminen päiväkodin arjessa: TPR-menetelmään pohjautuva materiaalipaketti Halikolon henkilökunnalle. <https://www.theseus.fi/handle/10024/91414>

Cannavó, S. 2019. Kielirikasteinen varhaiskasvatus: Materiaalipaketti päiväkotikielipolkuun. <https://www.theseus.fi/handle/10024/263702>

Haukilehto, M. 2021. Lääkärikirja Duodecim 5.10.2021. Puheen ja kielen kehityksen vaikeudet lapsella. Luettu 19.3.2022. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00413>

Kallio, V. & Tuovinen, J. 2019. Kielisuihkutoiminnan kehittäminen: sähköinen ohjekirja Pilke Oy:n kielipainotteisten varhaiskasvatustyksiköiden henkilökunnalle. <https://www.theseus.fi/handle/10024/135646>

Knuutila, H. 2019. Maahanmuuttajataustaisen lapsen puheen ja kehitys ja sen tukeminen. Luettu 28.11.2021. Helsinki: Tutoris. <http://www.moped.fi/opetus/puheenkehitys.pdf>

Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka. Tampere: Vastapaino. Luettu 8.1.2022. <https://www.e-library.com/book/978-951-768-310-4>

Laki lasten päivähoitosta 36/1973. Luettu 12.3.2022. <https://www.finlex.fi>

Opetushallitus. 2022. Luettu 26.2.2022. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatus>

Savolainen, O. 2021. Kielen kehityksen keskeisten osa-alueiden sisällölliset tarkennukset paikallisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, kasvatustieteiden laitos. Jyväskylä. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/76875>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Luettu 5.3.2022. Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelmien-perusteet>

Julkaisemattomat lähteet

Pilke-päiväkodit. 2022. Tervetuloa Pilke päiväkotiin!

Kuviot

Kuvio 1: Puhutun kielen määrä perheissä	17
Kuvio 2: Tieto lapsen kielenkehityksen vaiheista	18
Kuvio 3: Varhaiskasvatuksen tuen tarve	19
Kuvio 4: Kielirikastuksella opitun kielen käyttäminen kotona	22

Liitteet

Liite 1: Lapsen kielenkehityksen vaiheet suomeksi	32
Liite 2: Lapsen kielenkehityksen vaiheet englanniksi	33
Liite 3: Kielirikaste info.....	34
Liite 4: Tutkimuskysely	35

Liite 1: Lapsen kielenkehityksen vaiheet suomeksi

7–12 kk	<ul style="list-style-type: none"> • Puheen tuottaminen monipuolista jokeltelua. • Lapsi pyrkii matkimaan toisia, käyttää eleitä, katsetta ja ääntelyä kommunikaation tukena.
1–2 v	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsen ensimmäiset sanat alkavat ilmaantumaan. • Sanavarasto koostuu yksilöllisesti muutamista sanoista yli 200 sanaan. • Lapsi matkii kuulemiaan sanoja ja käyttää omia sanoja ja taivutuksia. • Lapsen ymmärrys sanoihin on suurempi kuin sanojen tuottaminen. • Lyhyiden ohjeiden ja kehotusten noudattaminen onnistuu.
2 v 6 kk	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsi oppii käyttämään sanayhdistelmiä, joissa sanat taipuvat. • Lapsen sanojen oppimisen määrä noin 10 sanaan päivän aikana.
3 v	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsen puhe on varsin ymmärrettävää, saattaa takelella. • Lapsen puhe alkaa sisältämään eri sanaluokkien sanoja. Eniten puheessa esiintyy verbejä ja substantiiveja, pronominit, partikkelit ja adjektiivit yleistyvät. • Lapsen puhuessa, hän käyttää preesens- ja imperfektimuotoja sekä monikkoa. • Noin 3-vuoden iässä lapsen kielellisen tietoisuuden kehittyminen käynnistyy.
4 v	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsen puhe on lähes sujuvaa. • Lapsi on oppinut äidinkielen sanojen taivutuksen ja lauseiden muodostamisen perussäännöt. • Lapsen puheessa esiintyy enemmän käsky-, kysymys- ja kieltolauseita. • Paikan määreiden, verbien persoonapronominien ja adjektiivien vertailuasteiden määrä lisääntynyt.
5 v	<ul style="list-style-type: none"> • Noin 5-vuoden ikäisenä lapsen puheessa esiintyy eri sanaluokista sanoja samassa suhteessa aikuisten kanssa. • Sanojen ja kielen ääntäminen on yleiskielen mukaista. • Lapsi pystyy vastaanottamaan ja noudattamaan annettuja ohjeita. • Tarinankerrontataidot kehittyvät.
6 v	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsen hallittujen sanojen määrä on jo yli 10 000. • Esineiden ja symbolien nimeäminen on sujuvaa. • Lapsi alkaa ymmärtämään sanojen muodostuvan erilaisista äänneistä ja havaitsee niiden eroja. • Lapsi oppii poistamaan, lisäämään ja laskemaan äänneitä, mikä mahdollistaa lukemaan oppimisen. • Kehittyneiden vuorovaikutustaitojen ansiosta lapsi pystyy keskittymään kuuntelemaan, vastaamaan kysymyksiin ja puhumaan vuorotellen.

Lapsen puheen ja kielenkehityksen vaiheet (mukaillen Hakamo 2011, 26-27; Knuutila 2019 ja Nurmi 2018, 49)

Liite 2: Lapsen kielenkehityksen vaiheet englanniksi

7–12 months
<ul style="list-style-type: none"> • Speech production is versatile babble • Children seek to mimic others using gestures, gaze and different sounds as support for communication.
1–2 years
<ul style="list-style-type: none"> • The first words of a child begin to emerge. • The child's vocabulary is individually composed of a few words into more than 200 words. • Children mimic the words they hear and use their own words and conjugation of them. • The child's understanding of words outweighs the production of words. • Able to follow short instructions and sentences.
2 y 6 m
<ul style="list-style-type: none"> • Children learn to use word combinations where words bend. • A child learns about 10 words a day.
3 years
<ul style="list-style-type: none"> • The speech of the child is quite understandable, there can be some stumble over one's words. • The child's speech begins to include words from different parts of speech, mostly verbs and nouns. Pronouns, particles and adjectives become more common. • While the child speaks, he uses the present and the past tense as well as plural. • At the age of 3 years, the development of linguistic consciousness of the child begins.
4 years
<ul style="list-style-type: none"> • The child's speech is almost fluent. • The child has learned the basic rules of bending words and the formation of phrases in the mother tongue. • More commands, questions and prohibitions in a child's speech. • More place epithets, verb personal pronouns and adjectives in speech.
5 years
<ul style="list-style-type: none"> • At the age of 5, words from different parts of speech appear in the speech of a child in the same amount as with adults. • Pronunciation of words and language is in accordance with the common language. • The child can receive and follow the given instructions. • Storytelling ability develops.
6 years
<ul style="list-style-type: none"> • The child already knows more than 10,000 words. • The child can name different objects and symbols well. • The child begins to understand that the formation of words begins from different sounds and distinguishes their differences. • Children learn to remove, increase, and count the speech sound, which makes it possible to learn to read. • Thanks to advanced interaction skills, the child can focus on listening, answering questions and talking in turns.

Liite 3: Kielirikaste info

Kielirikaste Pilke Kielipolussa

- Pilke Kielipolku päiväkodissa toteutetaan kielirikasteista varhaiskasvatusta yli 3-vuotiaille lapsille. Kielirikasteinen varhaiskasvatus on osa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista suppeampaa kaksikielisyyden kokonaisuutta. Tällä tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jossa alle 25 % toiminnasta järjestetään säännöllisesti ja suunnitellusti englannin kielellä.
- Kaksikielisen varhaiskasvatuksen tavoitteena on englannin kielen oppimisen tukeminen, lasten motivoiminen ja kielivalintojen monipuolistaminen. Kielirikasteisessa varhaiskasvatuksessa lapset pääsevät päivittäin harjoittelemaan tuttuja lauluja, loruja sekä käsitteitä englanniksi yhdessä lauleskellen ja pohdiskellen.
- Kielirikasteinen varhaiskasvatus perustuu lapsen kielellisten herkkyyksien hyödyntämiseen, jossa ei keskitytä varsinaiseen kielioppiin. Kielirikasteisessa opetuksessa ei anneta opetusta englannin kielellä, vaan se toimii rikastuttavana lisänä päiväkodin arjessa sekä antaa etumatkaa englannin kielen kehityksessä.

Language-enrichment in Pilke Kielipolku

- Pilke Kielipolku provides language-enriched daycare for children over 3 years old. The daily language showering is part of smaller wholeness of the bilingualism that is placed at early childhood education plan. This means that less than 25 % of the daily operation is regularly arranged in English.
- The aim for bilingual early childhood education is to support the learning of the English language, to motivate children and to diversify language choices. In the daily language showering the children get to practice familiar songs, rhymes, and concepts in English.
- Language-enriched daycare is not focused on the grammar but for utilizing of the child's linguistic at different ages. The teaching is not given with English language, but it will serve as enriching addition and helps to improve the English language.

Liite 4: Tutkimuskysely

Tämä on Laurea-ammattikorkeakoulun lopputyöhöni liittyvä kysely Pilke Kielipolun lasten vanhemmille ja huoltajille. Tutkielmaani vastaaminen on anonyymiä ja turvaa kyselyyn vastaavien yksityisyydensuojan. Kyselystä saatu tutkimusaineisto tullaan opinnäytetyön valmistuttua hävittämään tietosuojaa noudattaen. Vastaan mielelläni kysymyksiinne kyselyyn liittyen. Kiitos osallistumisesta!

This is my thesis for the Laurea University of Applied Sciences. Answering my inquiry is anonymous. Attention has been paid for privacy protection of respondents. The research material that has been obtained from the inquiry will be destroyed, following privacy protection, after the thesis has been completed. I'll be happy to answer your questions about the inquiry. Thank you for participating!

Lapsen kielenkehitys kielirikasteissa päiväkodissa / Child's language development in a language-enriched daycare

Pilke Kielipolku päiväkodissa toteutetaan kielirikasteista varhaiskasvatusta. Kielirikasteinen varhaiskasvatus on osa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista suppeampaa kaksikielisyyden kokonaisuutta. Tällä tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jossa alle 25 % toiminnasta järjestetään säännöllisesti ja suunnitellusti englannin kielellä.

Kaksikielisen varhaiskasvatuksen tavoitteena on englannin kielen oppimisen tukeminen, lasten motivoiminen ja kielivalintojen monipuolistaminen. Kielirikasteisessa varhaiskasvatuksessa lapset pääsevät päivittäin harjoittelemaan tuttuja lauluja, loruja sekä käsitteitä englanniksi yhdessä lauleskellen ja pohdiskellen.

Kielirikasteinen varhaiskasvatus perustuu lapsen kielellisien herkkyyksikauden hyödyntämiseen, jossa ei keskitytä varsinaiseen kielioppiin. Kielirikasteisessa opetuksessa ei anneta opetusta englannin kielellä, vaan se toimii rikastuttavana lisänä päiväkodin arjessa sekä antaa etumatkaa englannin kielen kehityksessä.

* * * * *

Pilke Kielipolku provides language-enriched daycare. The daily language showering is part of smaller wholeness of the bilingualism that is placed at early childhood education plan. This means that less than 25 % of the daily operation is regularly arranged in English.

The aim for bilingual early childhood education is to support the learning of the English language, to motivate children and to diversify language choices. In the daily language showering the children get to practice familiar songs, rhymes and concepts in English.

Language-enriched daycare is not focused on the grammar but for utilizing of the child's linguistic at different ages. The teaching is not given with English language but it will serve as enriching addition and helps to improve the English language.

Kysely / Inquiry

Montako kieltä perheessä puhutaan? / How many languages are spoken in the family?

- 1
 2
 3
 Enemmän / More

Tunnetko lapsen kielen kehityksen vaiheet? / Do you know the stages of the development of the child's language?

Täysin eri mieltä /
Completely disagree	Osittain eri mieltä /
Partly disagree	Ei samaa eikä eri mieltä /
No opinion	Osittain samaa mieltä /
Partly agree	Täysin samaa mieltä /
Completely agree
☐	☐	☐	☐	☐

Koetko tarvitsevasi varhaiskasvatuksen apua kielenkehityksen tukemiseen kotona? /

Do you feel that you need support for child's language development at home from the early childhood education?

- Ei / No
 Kyllä / Yes

Minkälaista apua toivotte päiväkodin tarjoavan kielenkehityksen tukemiseen? /

What kind of support you wish that the daycare offers for the child's language development?

Miten tuette lapsen kielenkehitystä kotona? /

How do you support the child's language development at home?

Mitä hyötyä kielirikasteisesta varhaiskasvatuksesta on ollut lapsen kielenkehityksessä? /

What benefit has the language-enriched early childhood education had in the child's language development?

Käytetäänkö kielirikastuksella opittua kieltä kotona? / Is the language that has been learned with the language-enrichment used at home?

- Sanoja / Words
 Lauseita / Sentences
 Lauluja / Songs
 Leikkejä / Plays
 Muuta / Something else

Mitä muuta? / What else?

Proceed

Save